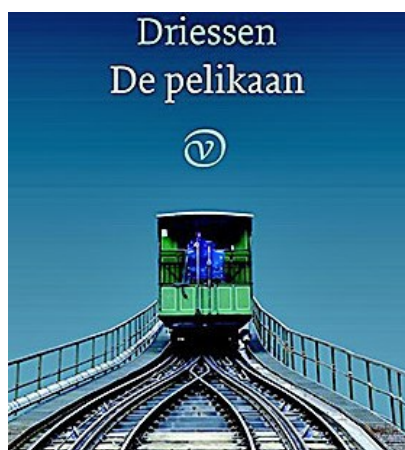

Literatuur: De pelikaan - Martin Michael Driessen

08 december 2017, 03:00

Jelmer Birkhoff

De pelikaan

Martin Michael Driessen. Uitg. Van Oorscot, Amsterdam 2017. 200 blz. € 17,99

Vorig jaar won Martin Michael Driessen de ECI-literatuurprijs met zijn boek *Rivieren*. De drie verhalen in de bundel vielen op door de vertelkracht en het soepele, haast onopvallende, mooie taalgebruik. Met *De pelikaan* presenteert Driessen zijn nieuwste boek, die de ondertitel *Een komedie* draagt. Inderdaad heeft *De pelikaan* komische kanten, maar verwacht hier absoluut niet alleen hilariteit, daarvoor is de historische context van het verhaal (de Balkanoorlog in Joegoslavië) te nadrukkelijk aanwezig.

Die context is zo belangrijk dat de eerste zin van het boek hierop wijst: 'De kleine stad aan de Adriatische kust had ooit deel uitgemaakt van het Ottomaanse en toen van het Habsburgse rijk en behoorde nu tot Joegoslavië.' Het roept de vraag op tot welk land het stadje zal behoren als de Balkanoorlog over is en de lezer tweehonderd pagina's verder.

Een van de stadbewoners is Josip Tudjman. Hij is ongelukkig getrouwd en houdt er een maîtresse op na. Andrej, de postbezorger, chanteert hem met pikante foto's van een ontmoeting tussen Tudjman en zijn maîtresse. Josip ontdekt op zijn beurt dat Andrej brieven opent en begint daarop de postbode te chanteren. Onwetend van elkaars acties, houden de mannen elkaar zo in hun greep. Desondanks ontwikkelen ze een hechte vriendschap. Die situatie wordt even lachwekkend als beknellend, zeker omdat de lezer weet wat voor bom onder hun vriendschap ligt.

De symboliek is duidelijk: de afhankelijkheid enerzijds en het belagen anderzijds staan symbool voor de staat van Joegoslavië. Want terwijl de mannen naar elkaar groeien, scheuren etnische spanningen de verschillende bevolkingsgroepen uiteen. Tudjman ziet zijn land als een 'bizarre puzzel [...] waarin alle stukjes weliswaar op elkaar aansloten, maar geen zinnig plaatje vormden'.

Uiteindelijk barst de bom tussen de hoofdrolspelers. Bijna gelijktijdig bereikt de Balkanoorlog het dorp, waarin de meeste bewoners strijden voor een onafhankelijk Kroatië.

Driessens taal is helder en barst van de metaforen. Mooi ook is de symboliek in het verhaal. Zo is de pelikaan een christelijk symbool voor zelfopoffering en wederopstanding. Driessen lijkt de lezer een vraag voor te leggen: wie van de twee mannen offert zich uiteindelijk op voor wie?

Het gemakkelijke plot, de historische context en de spanningen binnen een vriendschap maken van *De pelikaan* een boek waarvoor Driessen opnieuw beloofd mag worden.

+ goed plot

+ veel symboliek

+ mooi taalgebruik

